

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
2.Bf.299/2016/16. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2016. év július hó 7. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A csalás büntette és más bűncselekmény miatt I.r. vádlott és társa ellen indított büntetőügyben a Budapest Környéki Törvényszék 2015. év május hó 22. napján kihirdetett 24.B.10/2013/89. számú ítéletét az I.r. és a II.r. vádlottakkal szemben **megváltoztatja.**

A vádlottak terhére rótt bűncselekményeket társtettesként elkövetett csalás büntettének (Btk.373.§ (1) és (4) bekezdés a./ pont), társtettesként elkövetett csalás büntettének (Btk.373.§ (1) és (5) bekezdés a./ pont) és 2 rb. társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntettének (Btk.342.§ (1) bekezdés c./ pont) minősíti.

A vádlottakkal szemben a kiszabott halmazati büntetés szabadságvesztés, annak végrehajtási fokozata börtön.

A vádlottak a velük szemben kiszabott szabadságvesztés büntetések végrehajtásának elrendelése esetén legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsáthatók feltételes szabadságra.

A vádlottakkal szemben a kiszabott pénzmellékbüntetésre és a gazdálkodó szervezet vezetésétől, mint foglalkozás gyakorlásától eltiltó rendelkezéseket mellőzi.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét mindkét vádlott tekintetében helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban felmerült 15.000,- (tizenötezer) Ft bűnügyi költséget az I.r. vádlott köteles az államnak megfizetni.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s :

A Budapest Környéki Törvényszék a 2015. május 22. napján kelt 24.B.10/2013/89. számú ítéletével

Az I.r. vádlott bűnösségét társtettesként elkövetett, a Btk. 318.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (6) bekezdés a./ pontja szerint minősülő csalás büntettében, társtettesként elkövetett, a Btk. 318.§ (1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés a./ pontja szerint minősülő csalás büntettében és 2 rb.

társtettesként elkövetett, a Btk. 274.§ (1) bekezdés c./ pontja szerint minősülő közokirat-hamisítás büntetében állapította meg. A törvényszék ezért halmazati büntetésül 2 év börtönbüntetésre, 500.000 Ft pénzmellékbüntetésre és a gazdálkodó szervezet vezetésétől mint foglalkozás gyakorlásától 5 év eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés büntetés végrehajtását 4 év próbaidőre felfüggesztette. A pénzmellékbüntetés 1 napi tételének összegét 5.000 Ft-ban állapította meg, egyben megállapította, hogy a kiszabott 500.000 Ft pénzmellékbüntetést meg nem fizetése esetén 100 nap fogházbüntetésre kell átváltoztatni.

A II.r. vádlott bűnösségét társtettesként elkövetett, a Btk. 318.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (6) bekezdés a./ pontja szerint minősülő csalás büntetében, társtettesként elkövetett, a Btk. 318.§ (1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés a./ pontja szerint minősülő csalás büntetében és 2 rb. társtettesként elkövetett, a Btk. 274.§ (1) bekezdés c./ pontja szerint minősülő közokirat-hamisítás büntetében állapította meg. A törvényszék őt halmazati büntetésül 1 év 6 hónap börtönbüntetésre, 300.000 Ft pénzmellékbüntetésre, valamint a gazdálkodó szervezet vezetésétől, mint foglalkozás gyakorlásától 3 év eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés büntetés végrehajtását 3 év próbaidőre felfüggesztette. A pénzmellékbüntetés 1 napi tételének összegét 5.000 Ft-ban állapította meg azzal, hogy az így kiszabott 300.000 Ft pénzmellékbüntetést meg nem fizetése esetén 60 nap fogházbüntetésre kell átváltoztatni.

A törvényszék a sértettek, mint magánfelek által előterjesztett polgári jogi igények érvényesítését egyéb törvényes útra utasította.

Döntött továbbá a bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

Az elsőfokú ítéletet az ügyész mindkét vádlott tekintetében tudomásul vette. Ellene a vádlottak és védőik jelentettek be fellebbezést felmentés érdekében.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.1307/2012/5. számú átiratában a védelmi fellebbezéseket nem tartotta alaposnak. Álláspontja szerint a Budapest Környéki Törvényszék a perrendi szabályok megtartásával ügyfelderítési kötelezettségét teljesítette, a mérlegelés útján megállapított tényállás megalapozott. A vádlottak bűnössége okszerűen következik a tényállásból, azonban tévesnek találta az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény alkalmazását. Az elbíráláskori szabályokból a feltételes szabadságot és a szabadságvesztés büntetés felfüggesztésének lehetőségét kedvezőbbnek találta, ezért a 2012. évi C. törvény alkalmazását indítványozta. Ennek megfelelően a vádlottak bűnösségét társtettesként elkövetett csalás büntetében (Btk.373.§ (1) és (4) bekezdés a./ pont), csalás büntetében (Btk.373.§ (1) és (5) bekezdés a./ pont) és közokirat-hamisítás büntetében (Btk.342.§ (1) bekezdés c./ pont) látta megállapíthatónak. A kiszabott büntetéseket szükségesnek találta a büntetés céljának elérésére.

Indítványozta az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a tényállásban a 9. oldal utolsó bekezdésében az évszám 2006. évre javítását, a vádlottak cselekményeinek az elbíráláskori szabályok szerinti minősítését, egyebekben az ítélet helybenhagyását. Lehetőséget látott az ügy tanácsülésen történő felülbírálatára, egyúttal bejelentette, hogy az esetleges nyilvános ülésen nem kíván részt venni.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2016. február 16. napjára tanácsulást tűzött ki, amellyel szemben az I.r. vádlott és védője, továbbá a II.r. vádlott védője nyilvános ülés tartását kérték, amely kérelemnek az ítéltábla helyt adott.

A nyilvános ülésen a vádlottak szabályszerű idézés ellenére nem jelentek meg, távolmaradásuk nem akadályozta a nyilvános ülés megtartását.

Az I.r. vádlott védője felszólalásában elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az ügy tárgya valójában egy polgári jogi jogvita, amely emiatt nem juthatott volna büntetőszakba. Vitatta, hogy az ügy sértettjei, a sértett Kft. és sértett lehetnek az ügy sértettjei, miután ők a Kft-nek eladták az ingatlanukat, a további szerződéseket pedig már a cég kötötte. Az új jogviszonyban a Kft-nek a cég és a Kft1-el kötött megállapodásokban a magánfelek már nem szerepeltek, ezeket a szerződéseket szabályos módon kötötték, a magánfelek tévedésbe ejtése nem merülhet fel. A csalási szándékot a sértett Kft-vel és sértettel való szoros együttműködés is cáfolja. Hivatkozott a Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróság előtt folytatott eljárásra, amely álláspontja szerint sérti a „ne bis idem” alapelvét, az ügyek tárgya azonos, sérelmes, hogy párhuzamosan volt a bizonyítás. Okfejtése szerint a tényállás megalapozatlan, a csalási szándékra vont következtetés téves. Véleménye szerint a 2015. december 14-én kötött szerződés egy polgári jogi megoldás volt, amelyet kárenyhítési cézzal kötöttek, egyébként pedig védenca azok aláírásában nem vett részt, a cégekben nem töltött be semmilyen pozíciót. A magánfelek a hozzájáruló nyilatkozatukkal kiestek a sértetti körből, a csalás tényállási elemei nem bizonyítottak.

Elsődlegesen bűncselekmény hiányában, másodsorban bizonyítottság hiányában kérte az I.r. vádlott felmentését. Ennek elvetése esetén az indokolási kötelezettség elmulasztása okán az ítélet hatályon kívül helyezését indítványozta. Harmadsorban a büntetés enyhítését látta indokoltnak, a pénzmellékbüntetés összegét eltúlzottnak, a foglalkozástól eltiltást méltánytalannak találta.

A II.r. vádlott védője arra utalva, hogy védenca nyilatkozatához kötve van, a felmentés iránti perorvoslatát fenntartotta. Amennyiben csalás történt, az nem tekinthető tipikusnak, a vádlottak vagyonában nem történt értéknövekedés, nem volt jogtalan haszonszerzési célzatuk. Bevallott és elfogadható indokuk szerint egy projektet kívántak megvalósítani, a december 14. napi szerződések célja pedig az volt, hogy ideiglenesen megakadályozzák az ingatlanok kikerülését ebből a projektből. Ha van is csalási szándék ebben a nem túl szabályos szerződés halmazban, az legfeljebb a vége felé merülhet fel, amikor ebben a mutatóban nyilvánvalóvá vált, hogy nem tudják megvalósítani, de folytatni akarták a megvalósítást. Kifogásolta, hogy a vádiratban és az ítéletben nincs tényállás a közokirat-hamisításra. Álláspontja szerint a védenca terhére rótt bűncselekmények mindegyikénél hiányzik a törvényi tényállási elem kimerítése.

Bűnösség esetén egyetértett az ügyészi állásponttal, miszerint az elbíráláskori büntető anyagi jogi szabályok kedvezőbbek. Hivatkozott védenca nehéz anyagi körülményeire, haszonszerzési célzatának hiányára, amely nem alapozhatja meg a pénzbüntetés kiszabását. A foglalkozástól eltiltást méltánytalannak találta, mert a cég vezetését szívességből vállalta, gazdasági tevékenységet nem is végzett, csak az aláírására volt szükség, az eltiltással a jelenlegi megélhetését elveszítené. Mindezekért a mellékbüntetések kiszabását nem látta indokoltnak.

A fellebbezések az enyhítést célzó részükben alaposak a következők szerint.

A Fővárosi Ítéltábla védelmi fellebbezések folytán bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárását.

Az elsőfokú bíróság az indokolás bevezető részében feltüntette az ügyben felmerült negatív illetékesség hiánya okán felmerült eljárási adatokat, amelyeknek eredményeként a Budapest Környéki Törvényszék a vádirat benyújtását követően csaknem két évvel később kezdte el az ügy tárgyalását. A törvényszék ezt követően 12 tárgyalási napot tartott, a perrendi szabályok nem sérültek, az elsőfokú bíróság az ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett. Meghallgatta a vádlottakat és mindazon tanúkat, akik érdemében az ügyben az ingatlanok adásvételéről bármilyen tudomással bírtak. Ismertette továbbá a szakértői véleményeket és valamennyi releváns okiratot. Az ügy ténybeli és jogi megítélése körében a leglényegesebb bizonyítékok a sértett Kft. és a sértett tulajdonában volt ingatlanokra vonatkozó adásvételi szerződések, azok mellékletei, majd a mögöttes további szerződések voltak. A törvényszék valamennyi bizonyítékot értékelési körébe vonta, azokat ésszerűen, logikusan mérlegelte. Az általa megállapított tényállás a lényegét illetően alappal nem támadható, csupán kisebb részében pontatlan, illetve némi kiegészítést igényelt a Be.352.§ (1) bekezdés a./ pontja szerint az iratok tartalma alapján a következők szerint.

- Az ítélet 3. oldalán az Indokolás I. pontjában a Fővárosi Főügyészség vádiratának száma helyesen Nf.21794/2010/4-I. és az 2011. május 27. napján érkezett a bíróságra.
- Az ítélet 5. oldal első sorában a II.r. vádlottal szemben folyamatban lévő másik eljárás száma helyesen 3.B.XV.268/2011.
- Ugyanezen oldal utolsó előtti sorában a helyrajzi számok felsorolását, a 7. oldal utolsó bekezdésében megjelölt helyrajzi számot helyesbíti.
- Az ítélet 9. oldal utolsó sorában a dátum helyesen 2006. év március 13. napja.
- Kiegészíti a tényállást az ítélet 10. oldal utolsó bekezdését követően a polgári jogi igények feltüntetésével.

A sértett Kft. képviselőjében tanú1. saját és néhai férje nevében az ingatlanokra felvett hitelek kezességvállalása folytán 5-5 millió Ft tartozásról nyilatkozott, azonban a kár pontos összegét nem jelölte meg a polgári jogi igény előterjesztése mellett.

A sértett magánfél két ingatlana kifizetésének elmaradása miatt 10 millió Ft és annak 2006. január 1. napjától számított törvényes kamatai erejéig kérte a kárának megtérítését.

Az így kiegészített és pontosított tényállás már minden tekintetben megalapozott, így az irányadó volt a felülbírálat során.

Az irányadó tényállásból a törvényszék okszerűen következtetett a vádlottak bűnösségére. Helyesen hivatkozott arra, miszerint a vádlottaknak a Gödi lakópark megvalósítása érdekében folytatott eljárása - ingatlanok adásvétele, hitel felvételi kérelmei - során nem állapítható meg, hogy őket a kezdetektől csalási szándék vezette.

2005. december 18. napján azonban lejárt volna az a végső fizetési határidő, amikor a sértett Kft. és a sértettek részére a tulajdonukban volt ingatlanok vételárát ki kellett volna fizetni. Csalási szándékuk ezt röviddel megelőzően és azért alakult ki, mert nem teljesítés esetén az ingatlanok tulajdonjogát vissza kellett volna szolgáltatni, ez pedig a cégcsoport gödi ingatlanépítési projektjét alapvetően veszélyeztette volna. Ez motiválta a 2005. december 14. napján készített és a földhivatalhoz benyújtott „telek ingatlanok adás-vételi szerződésének felbontó szerződését felbontó szerződés” okiratok létrejöttét. Mindezeket a sértettek megtevesztésével, tudtuk és beleegyezésük nélkül készítették, majd azokat előttük eltitkolták. E magatartásuk alapján az ingatlanok értékének megfelelően a két sértettel szemben a csalás bűncselekményeit, illetve a közokirat-hamisítások büntetteit megvalósították.

A Fővárosi Ítéltábla a védők ellenvetéseivel nem értett egyet. Kétségtelen, hogy a sértettek ingatlanjait érintően egy bonyolultnak tűnő szerződési folyamat történt. Emögött azonban egy igen egyszerű szándék húzódott, egy lakópark felépítésének megvalósítása. Ennek érdekében hoztak létre egy céget - a Kft-t -, amelynek nem volt olyan gazdasági múltja, amely a hitelképességét veszélyeztette volna. Tipikusnak nevezhető az a tény is, hogy az ötletet kitaláló és az irányítást végző személy csak a háttérben rendelkezik és a céget formálisan más személy vezeti, aki a nevét adja, aláír. Szokásosnak tekinthető az a védekezés is, hogy büntetendő cselekmény nem történt, mert szabályos polgári jogi ügyletek valósultak meg, ennek köréből nem kerültek ki. Ez a védekezés az adott esetben nem volt elfogadható. Kétségtelen, hogy a sértett Kft. képviselője és a sértettek szorosan együttműködtek a vádlottakkal, beleegyeztek a halasztott vételár-kiegyenlítésbe és tulajdonjog bejegyzésbe, de olyan háttér megállapodásokat is kötöttek, amelyek számukra biztosítékot jelentettek. Messzemenően támogatták az adásvételeknél a vádlottak törekvését, az ő céljuk is a sikeres szerződés teljesítés volt. Jóllehet a 2015. december 14. napján kötött a Kft. által a másik két céggel kötött szerződések alanyai már nem ők voltak, de ezekről a szerződésekről nem tudtak, ezekbe nem egyeztek bele, ezeket előlük eltitkolták, s mindezekkel a korábbi általuk ismert biztosítékokat elvonták, korábbi jóhiszemű szerződési akarataikat csalárd módon kijátszották. Az 1/2005. Büntető-Polgári Jogegységi Határozat értelmében a jogellenes magánokiratnak a földhivatali bejegyzés kieszközlése végett való elkerülhetetlen benyújtása folytán az elkövető megvalósítja a Btk - 1978. évi IV. törvény - 274.§ (1) bekezdés c./ pontjában - jelenleg Btk.342.§ (1) bekezdés c./ pontjában - foglalt közokirat-hamisítás büntetettét is, mely a csalással bűnhalmazatban állapítandó meg. Erre figyelemmel utóbbi bűncselekmények felrovása sem vitatható.

Nem volt elfogadható az ugyanazon ügy kétszeres elbírálására vonatkozó védői kifogás sem. Kétségtelen, hogy az előzmények - a projekt célja és indulása - megegyeztek és számos erre vonatkozó tanú személye is azonos volt jelen és a kerületi bíróság előtt folyó ügyekben. A projektnek azonban két külön szakasza szerint külön-külön történt a vádemelés, az ügyek egyesítésére nem került sor, de ez a jelen ügy megítélését nem érintette. A két ügyben ugyanis a sértetti körök jól szétválaszthatóak, jelen ügyben a projekt alapjául szolgáló telek ingatlan tulajdonosok, a másik ügyben pedig a száznál is több, leendő lakástulajdon várományosok alkotják a sértettek körét. Alappal tehát nem merülhet fel az I.r. védő által felvetett ne bis idem alapelvének sérelme.

Mindezek alapján a vádlottak felmentése, továbbá az ítélet hatályon kívül helyezése iránti védői okfejtéseket is elvetette az ítélőtábla.

Az ítélőtábla egyetértett a Fellebbviteli Főügyészség álláspontjával atekintetben, hogy az elsőfokú bíróság tévedett az alkalmazandó anyagi jogi szabályokat illetően.

Az ítélőtábla elsődlegesen arra utal, hogy a Btk.2.§-ának vizsgálata nem csupán a büntetés kiszabás körébe tartozik, ahol a törvényszék hivatkozott rá. Másrészt jóllehet a törvényszék az 1978. évi IV. törvényt alkalmazta, nem ekként, hanem Btk-ként - amely viszont a 2012. évi C. törvényt jelenti - jelölte az anyagi jogi szabályokat mind a jogi minősítés, mind a büntetés körében.

Az elkövetéskor és az elbíráláskor hatályos anyagi jogi szabályok összevetése kapcsán megállapítható, hogy a bűncselekmények büntetési tétele azonos.

Az 1978. évi IV. törvényben a büntetés körében a szabadságvesztés büntetés felfüggesztésénél az egy évet meghaladó szabadságvesztés csak különös méltánylást érdemlő esetben függeszthető fel, továbbá a feltételes szabadsággal kapcsolatos rendelkezések is szigorúbbak. (1978. évi IV. törvény 89.§ (1) és (2) bekezdés, 47.§ (2) bekezdés II. fordulat).

Az elbíráláskor hatályos 2012. évi C. törvény - jelölése Btk.- szerint a 2 évig terjedő szabadságvesztés felfüggeszthető és végrehajtás esetén a büntetés kétharmad része letöltését követő napon esedékes a feltételes szabadság. Kétségtelen, hogy a büntetés középértékére vonatkozó szabály még nem volt az elkövetéskor, ez azonban nem kötött rendelkezés, csupán megfelelő indokolást igényel az attól való eltérés.

Mindezek alapján az ítélőtábla az elbíráláskor hatályos anyagi jogi szabályokat a vádlottakkal szemben egyértelműen kedvezőbbnek találta. Eerre figyelemmel a terhükre rótt bűncselekményeket - megfelelően a Btk.459.§ (6) bekezdés c./ és d./ pontja szerinti értékhatároknak -, társtettesként elkövetett csalás büntettének (Btk.373.§ (4) bekezdés a./ pont), társtettesként elkövetett csalás büntettének (Btk.373.§ (5) bekezdés a./ pont) és 2 rb. társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntettének (Btk.342.§ (1) bekezdés a./ pont) minősítette.

A büntetés kiszabása körében a törvényszék által felsorolt körülmények helyesbítést igényeltek. A súlyosító körülmények közül az ítélőtábla mindkét vádlottnál mellőzte a folytatólagos elkövetést, az addigi munkáik során szerzett tapasztalatok felhasználását, a jóhiszemű sértettek sérelmét és a kiemelkedő tárgyi súlyt. Folytatólagosság ugyanis nem volt megállapítható, a munkatapasztalatok felhasználása az adott esetben nem súlyosít, a jóhiszemű sértettek kihasználása a csalás lényegi eleme, a cselekmények kiemelkedő tárgyi súlyát pedig az értékhatárok nem támasztják alá. Mindekét vádlottnál ellenben súlyosító körülmény a többszörös halmazat.

Az enyhítő tényezők között a II.r. vádlott büntetlen előélete nem bír nyomatékos súllyal, ezt a 42 éves vádlott életkora nem indokolja.

Az így módosult súlyosító és enyhítő körülmények és a bűncselekmények tárgyi súlya alapján a vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetések mértéke megfelelő, az a vádlottak közötti belső arányosságot is kellően képviseli.

A szabadságvesztés büntetés végrehajtási fokozata a Btk.37.§ (2) bekezdés a./ pont alapján börtön.

A szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre felfüggesztése különös figyelemmel a vádlottaknak fel nem róható mintegy 10 éves időmúlásra, indokoltan történt. Annak anyagi jogi alapja a Btk.85.§ (1) és (2) bekezdése.

A vádlottak a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának elrendelése esetén a Btk.38.§ (2) bekezdés a./ pontja értelmében legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsáthatók feltételes szabadságra.

Figyelemmel az elbíráláskori szabályok alkalmazására, a pénzmellékbüntetés elveszítve mellékbüntetés jellegét, további büntetésként merült fel. Ennek alkalmazását az ítélőtábla a vádlottak kereseti, jövedelmi viszonyai alapján a büntetés célját is szem előtt tartva, nem tartotta szükségesnek.

A foglalkozástól eltiltás mellékbüntetést - ugyancsak további büntetésként - megvizsgálva, az ítélőtábla a következő álláspontra helyezkedett. A Btk.52-54.§-ok értelmében az I.r. vádlottal szemben nincs törvényi lehetőség e büntetés kiszabására. A cégek háttérében kifejtett irányító szerepe a törvényben megkívánt alanyi minőséget nem meríti ki, holott az egész esemény sorban elsődlegesen vele szemben lett volna indokolt e további büntetés alkalmazása. Az ítélőtábla megítélése szerint a vádlottak közötti belső arányosságot sértené, ha a másodfokú bíróság csak a törvényi feltételeknek egyébként megfelelő II.r. vádlottat tiltaná el a foglalkozástól, ezért az ítélőtábla ennek a büntetésnek az alkalmazásától eltekintett.

A Fővárosi Ítélőtábla mint másodfokú bíróság az előzőek szerint a Be.372.§ (1) bekezdése alapján változtatta meg az elsőfokú ítéletet, míg egyéb törvényes rendelkezéseit a Be.371.§ (1) bekezdés értelmében helybenhagyta.

Budapest, 2016. év július hó 7. napján

Dr. Lassó Gábor sk.
a tanács elnöke

Dr. Révész Tamásné sk.
előadó bíró

Dr. Ujvári Ákos sk.
bíró

A Budapest Környéki Törvényszék 24.B.10/2013/89. számú ítélete a Fővárosi Ítélőtábla mint másodfokú bíróság 2.Bf.299/2016/16. számú ítéletében foglalt változtatással az I.r. és a II.r. vádlottak tekintetében 2016. július 7. napján jogerőre emelkedett és a velük szemben kiszabott szabadságvesztés büntetések kivételével végrehajthatóvá vált!

Budapest, 2016. év július hó 7. napján

Dr. Lassó Gábor sk.

a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Hornyákné Sléder Ágnes

tisztviselő